

VMDP Hírlevél	-
évf.	2011.10.22.

Ágoston András:

Korai öröm? Talán nem!

Lelkendező nyilatkozatokkal van tele a magyar média. Nemcsak a Vajdaságban. Megegyezésre került sor, nem lesz szükség a vétóra. A szerb, például a B92 belgrádi RTV, biztos a dolgában. Magabiztos elégedettséggel állapítja meg: december 9-én nem lesz magyar vétó. Meg, hogy „a magyarok nem fogják akadályozni a tagjelölti státuszra vonatkozó döntést.

Lehet, hogy végre az történik, aminek van értelme, de az óvatosság mégsem árthat. Ma sincs például konkrét felelet arra, mi lesz a sorsa a legyilkolt magyarok tízezreinek örököseivel? Vállukat nyomja továbbra is a bizonyítás terhe, vagy sem? Továbbá, mi lesz azokkal, akik magyar katonai egyenruhában vészelték át a világégést, netán megjárták a Don-kanyart és mindezek után hazajöttek, mert itt van a családjuk, az otthonuk, s mert ez a szülőföldjük, ahol elődeik is éltek? Mi legyen az ő leszármazottaikkal?

Nyugtalanító kérdések ezek, amelyekre az eddigi megnyilatkozások nem adnak egyértelmű választ. Sőt, nem adnak semmilyen választ, hisz ha csak a szerb észrevételeket figyeljük, bizony, vannak még más kérdőjelek is.

Magyar részről Varga László, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) Magyar Koalíció (MK) színeiben megválasztott képviselője a legérthetőbb nyilatkozó. Szavai szerint „a megoldás azt fogja eredményezni, hogy aki ellen nincs elmarasztaló döntés, azt ma is ártatlannak fogja tekinteni a szerbiai törvényhozás, vagyis törlődik a kollektív bűnösség elve. Csak azok záródnak ki a vagyon-visszaszármaztatásból, akik valóban háborús bűnöket követtek el. Emellett létezik egy olyan gondolkodási irány is, hogy azok esetében, akik ellen a kollektív bűnösség elve alapján születtek meg a döntések – például Csúrog, Mozsor és Zsablya magyar lakossága – ők egy olyan rehabilitációs eljárásban mentesülnének a bűnösség terhe alól, amely egy nagyon leegyszerűsített eljárás lenne, csupán egy kérelmet kellene benyújtani, és hatóságilag csak azt kellene bebizonyítani, hogy abban az időben valóban az adott településen éltek”.

Igen ez jó irány. De, továbbra sincs válasz arra a kérdésre, mi lesz az érdekelt leszármazottakkal akik, olyan bírósági ítélet nélkül legyilkolt felmenőjüket gyászolják. De, akinek a neve mellé, az irattári adatok szerint, valaki, valamikor odabiggyesztette a jelzőt, hogy áruló?

Mondjuk ki: a VMSZ ez ügyben küzdő képviselőinek vállán irdatlan politikai és erkölcsi teher van. Nem tévedhetnek akkor sem, ha a megoldás keresése során csendes, vagy akár zajosan nyílt ellenállásra találnak. Mint amilyen például a Canak párt egyik tisztségviselőjének a budapesti elszólása, miszerint a magyarok „félreértelmezik a szerb restitúciós törvényt”. A helyzet az, jelentette ki Maja Sedlaravic, s nem szakad rá az ég, hogy „a hiteles értelmezés szerint a jogszabály csak a megszálló erők tagjaira vonatkozik, és akik igazolni tudják, hogy nem önként csatlakoztak a megszállókhöz, örököseikkel együtt jogosultak a kárpótlásra”. Eszerint az utódok kényszerülnek bizonyítani nemcsak felmenőjük ártatlanságát, de azt is, hogy erőszaknak engedett, amikor besorozták. Nos, ez már olyan csacskaság, amire normális körülmények között nem is illene válaszolni. Csakhogy, a Koszovó árnyaival hadakozó szerb politikai élet nemigen zajlik normális körülmények között. A magyar média által agyonsztárolt Canak-pártban sem. Sőt.

A Varga László fenti közlése mégis előre mutat. Figyelembe véve persze azt a megállapítását is, hogy „még messze vagyunk a törvény elfogadásától, de ezek azok a megoldások, amelyek mellett ki fogunk állni, és amelyekkel kapcsolatban az ülésen nyitottságot tapasztaltunk”.

Mert az ördög a részletekben lakozik. Valakik (nem mindegy, hogy kik), majd eldöntik, okkal szerepelnek-e a magyarok a háborús bűnösöknek azon a kilenc ezres listáján, melyet 1946-ban, egy erre a célra kinevezett bizottság állított össze. S itt van még a parlamenti vita, amelyben a törvény egyszer már elbukott.

Végül, ha minden rendben lezajlik, és elfogadható eredmények születnek, akkor is ott van a nem kevésbé fogas kérdés: mi lesz akkor, ha a már elfogadott restitúciós és a most készülő rehabilitációs törvény (belső) ellentmondásai odavezetnek, hogy az érdekelteknek a gyakorlatban mégis vállalniuk kell bizonyítás terhét? Ha a megfelelő módosítások nem kerülnek be a már elfogadott, s érinthetetlennek mondott restitúciós törvénybe, erre bizony sor kerülhet.

De, az úton nekünk magyaroknak a Vajdaságban és Budapesten is végig kell mennünk. A megbékélés érdekében. A folyamat végén – arra az esetre, ha netán kisiklik – ott van, mert ott kell lennie a vétónak is. A folyamatnak akkor lesz vége, ha mindkét törvény szövege a nyilvánosságra kerül, s ezek alapján Budapest politikai megállapítást tehet: igen ez a jó megoldás, s Szerbia uniós csatlakozását ebben a szakaszban Magyarország vétóval nem szándékozik akadályozni.

Ha a jelenlegi terv szerint a rehabilitációs törvény meghozatalára november elején sor kerül, magyar részről a Nemzeti Együttműködés Rendszerében (NER) zajló folyamat eredményesen zárulhat. Természetes, hogy a NER szellemében mind a restitúciós, mind a rehabilitációs törvény gyakorlati érvényesülését szemmel kell tartani. Hiszen a csatlakozás folyamata éppen csak elkezdődött. Annál is inkább oda kell figyelni, mert Magyarország és Szerbia megbékéléséhez, szükség van a vajdasági magyarok tényleges politikai autonómiájára.

Bár már ott tartanánk!